

Bratislava, 03. mája 2023

Pandémia skončila, počet insolvenčných firiem pribúda

Coface: V ôsmich krajinách SVE vzrástol počet insolvenčných spoločností, v štyroch krajinách klesol. Najviac doplácali na vývoj firmy z energeticky náročných odvetví, na Slovensku stavebníctvo.

- Počet firemných insolvenčných vlani v krajinách strednej a východnej Európe (SVE) vzrástol, najmä v dôsledku vysokých cien energií, vstupov, série okamžitých zvýšení úrokových sadzieb, najvyššej inflácie za posledné desaťročia a neistoty spojenej s vojnou na Ukrajine.
- Osem krajín zaznamenalo vyšší počet insolvenčných (Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Rumunsko a Srbsko) a v štyroch krajinách došlo k ich poklesu (Slovensko, Česká republika, Estónsko a Slovinsko).
- Po poklese počtu insolvenčných v roku 2020 sa počet konaní zvýšil v roku 2021 a zrýchlil v roku 2022.

Pandémia skončila, no počet insolvenčných firiem v strednej a východnej Európe pribúda. Ako upozorňuje nadnárodná spoločnosť Coface, globálny líder v poistení pohľadávok firiem a manažovaní ich kreditného rizika, jedným z dôvodov je, že s pandémiou skončili aj ochranné opatrenia vlád na podporu firiem, pričom pandémiu vystriedal aj neistý ekonomický vývoj vzhľadom na rusko-ukrajinský konflikt. „*Pandémia Covid-19 a následný hospodársky pokles, ako aj hospodársky vplyv vojny na Ukrajine priniesli obavy nielen o makroekonomickú aktivitu a komoditné trhy, ale aj o platobnú likviditu spoločností,*“ konštatuje Ján Čarný, generálny riaditeľ Coface Slovenská republika a Česko. Osem krajín regiónu preto medziročne eviduje nárast počtu insolvenčných, štyri naopak, počet insolvenčných medziročne znížili. Medzi týmito krajinami je aj Slovensko. „*Najproblematickejším odvetvím z pohľadu počtu insolvenčných je tradične stavebníctvo. Firmy z tohto sektora sú zastúpené najviac. Pre nás ako poisťovňu je to zároveň najčastejší zdroj platobných incidentov a poistných udalostí,*“ podotýka Ján Čarný

Podporu vystriedali problémy

Ekonomiky SVE prejavovali ešte v roku 2021 a v prvej polovici roka 2022 známky oživenia, pričom väčšina krajín zaznamenala vyššiu mieru rastu napriek výraznej volatilitě. „*Rok 2022 priniesol prevažne solídnu hospodársku aktivitu, pričom rast HDP Chorvátska a Slovinska prekročil 5 % a miera rastu v Poľsku, Rumunsku a Maďarsku sa k nej priblížila,*“ hovorí Grzegorz Siewic, vedúci ekonomického výskumu spoločnosti Coface pre strednú a východnú Európu. „*Na druhej strane Estónsko sa dostalo do recesie s mierou rastu -1,3 %,*“ dodáva ekonóm.

Pokiaľ ide o platobnú neschopnosť, podporné opatrenia zavedené vládami v roku 2020 prispeli k poklesu platobnej neschopnosti spoločností. Proces ukončovania týchto opatrení bol postupný, pričom firmy ich v roku 2021 stále využívali v prostredí nízkych úrokových sadzieb. „*V roku 2022 sme však zaznamenali jasný nárast insolvenčných, keďže podniky čelili viacerým výzvam vrátane vysokých cien energií, vstupov, série okamžitých zvýšení úrokových sadzieb, najvyššej inflácie za posledné desaťročia a neistoty súvisiacej s vojnou na Ukrajine,*“ vysvetľuje Grzegorz Siewic.

Slovensko sa vyhlo recesii

Vývoj počtu insolventností je aj podľa Jána Čarného posledné tri roky veľmi neštandardný, najmä v dôsledku vysokej miery štátnych zásahov do ekonomiky. „V roku 2020 sme zaznamenali rekordne nízke čísla počtu insolventností v dôsledku masívnej finančnej podpory firiem aj legislatívnych obmedzení podávania insolventných návrhov. V roku 2021 preto počet insolventností opäť vzrástol, v podstate sa insolventnosť častí neživotaschopných podnikov posunula v čase. Medziročný pokles počtu insolventností je spôsobený prevažne týmto štatistickým efektom,“ konštatuje. Aj počas energetickej krízy štát podporoval podniky najmä obmedzením cien energií pre malé a stredné podniky, ale rozsah podpory podľa neho nemal taký vplyv, ako v prípade covidu. „Druhá polovica minulého roka bola z hľadiska počtu insolventností výrazne silnejšia a prvý štvrtrok tohto roka je tiež bohatší na insolventnosti ako prvý štvrtrok 2022,“ upozorňuje Ján Čarný. Tu už možno dôvody pripísať poklesu dynamiky hospodárskeho rastu. „Zdá sa, že slovenská ekonomika sa vyhla recesii, ale ostatné krajiny v regióne nie,“ konštatuje.

Rast insolventností o 39,3 %

Spoločnosť Coface odhaduje, že celkový počet konkurzných konaní v krajinách strednej a východnej Európy sa zvýšil z 25 917 v roku 2021 na 36 090 v roku 2022, čo predstavuje nárast o 39,3 %. „V ôsmich krajinách bol v roku 2022 zaznamenaný vyšší počet insolventných konaní ako rok predtým, ide o Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Rumunsko a Srbsko. V štyroch krajinách bol zaznamenaný pokles – Slovensko, Česká republika, Estónsko a Slovinsko,“ spresňuje Ján Čarný. Vysoký nárast insolventností zaznamenali Srbsko a Maďarsko, a to +106 %, resp. +86 %, zatiaľ čo najväčší pokles konaní bol v Estónsku (o -7 %).

Rizikové sektory

„Nie je prekvapením, že práve energeticky náročné odvetvia najviac utrpeli prudkým rastom cien komodít, a teda aj vyššími prevádzkovými nákladmi,“ konštatuje Ján Čarný. Napríklad v Poľsku hlásili dlhšie oneskorenia platieb, ako je priemer, v odvetviach chemického priemyslu, výroby kovov, výroby papiera a dreva a agropotravinársky sektor, pričom vo väčšine z nich sa oneskorenia v porovnaní s predchádzajúcim rokom predĺžili. Tieto sektory boli široko zastúpené aj v regionálnych štatistikách platobnej neschopnosti: kovy, papierenský, drevársky a agropotravinársky sektor zaznamenali vysokú a zrýchľujúcu sa mieru platobnej neschopnosti.

Výrazne ovplyvnené aj na Slovensku bolo odvetvie stavebníctva. Miera platobnej neschopnosti je vysoká tiež v Chorvátsku, Estónsku, Maďarsku, Lotyšsku, Litve a Poľsku, a to v dôsledku vysokých cien stavebných materiálov a vstupov. V tomto sektore sa tiež prejavil spomalený trh s bývaním v dôsledku zvyšovania úrokových sadzieb a prudkého rastu inflácie, pričom prekážkou bol aj nedostatok pracovnej sily. Maloobchod je tiež sektorom so značným podielom insolventností vo väčšine krajín, hoci miera jeho insolventnosti a nárast počtu konaní zostali v roku 2022 relatívne obmedzené. Pretrvávajúca inflácia si vyberá čoraz väčšiu daň na spotrebiteľských výdavkoch, čo by malo viesť k zvýšenému počtu insolventností v tomto sektore.

Firmy sú už vyčerpané

Tento rok by sa podľa analýz Coface mal počet insolventností firiem zvyšovať, a to napriek tomu, že prognózy hospodárskeho rastu sa revidujú smerom nahor a nálada spotrebiteľov a podnikov sa zlepšuje. „Počet insolventností má prirodzene stúpajúci trend

smerom k predcovidovej úrovni. Pre nárast počtu insolvencií však hovorí aj to, že firmy sú po dlhom zápase s trhovými šokmi v oblasti dopytu, cien energií a ďalších vstupov značne vyčerpané a možnosť získať dodatočné zdroje je v súčasnosti najdrahšia za poslednú dekádu,“ upozorňuje Ján Čarný. Napätá likvidita a drahé financovanie motivuje väčšie firmy k zadržiavaniu likvidity na úkor menších podnikov, ktoré potom oneskorujú platby. Vzhľadom na vyhliadky hospodárskeho oživenia však Coface neočakáva drámu, skôr pokračovanie trendu mierneho rastu.

„Hospodárske vyhliadky zostávajú prinajmenšom neisté. Naši odborníci predpovedajú na najbližšie mesiace spomalenie inflácie, ale napriek tomu by väčšina ekonomík regiónu strednej a východnej Európy mala v roku 2023 zaznamenať slabší rast. Inflácia totiž zostane výrazne nad cieľovými hodnotami centrálnych bánk. Tie tak budú naďalej zvyšovať sadzby, čo bude mať negatívny vplyv na platobnú schopnosť podnikov. Domnievame sa preto, že počet spoločností v situácii platobnej neschopnosti by sa mal v roku 2023 naďalej zvyšovať,“ dodáva Jarosław Jaworski, generálny riaditeľ spoločnosti Coface regiónu strednej a východnej Európy.

* Share of insolvencies in the total number of active companies

Total Insolvencies					Dynamics	Insolvency rate*
	2019	2020	2021	2022	2021/2022	2022
Bulgaria	405	488	516	532	3.1%	0.13%
Croatia	5,132	5,445	5,101	5,498	10.5%	2.08%
Czech Republic	1,081	978	1,035	1,024	-1.1%	0.25%
Estonia	264	330	268	222	-17.2%	0.08%
Hungary	5,187	4,053	4,359	8,111	86.1%	1.54%
Latvia	590	388	268	308	14.9%	0.21%
Lithuania	1,641	815	817	1,041	27.4%	0.85%
Poland	1,019	1,040	2,054	2,752	34.0%	0.08%
Romania	6,384	5,564	6,113	6,531	6.8%	1.12%
Serbia	6,446	6,096	4,445	9,149	105.8%	6.69%
Slovakia	445	330	388	347	-10.6%	0.17%
Slovenia	1,294	1,125	679	575	-15.3%	0.27%
CEE Total	29,888	25,013	25,917	36,090	39.3%	0.54%

Source: Coface

KONTAKT PRE MÉDIÁ:

Slávka Boldocká - 0918805510, slavka@mediamedia.sk

P R E S S R E L E A S E

Coface: for trade – Stavíme obchod spoločne

70 rokov skúseností a precízne vybudovaná sieť urobili spoločnosť Coface ikonou v oblasti úverového poistenia, riadenia rizík a globálnej ekonomiky. S ambíciou stať sa najúspešnejším globálnym obchodným poisťovacím partnerom v priemysle, odborníci spoločnosti Coface pracujú v rytme svetového hospodárstva a podporujú 50 000 klientov pri budovaní úspešných, rastúcich a dynamických podnikov. Služby a riešenia skupiny chránia a pomáhajú spoločnostiam prijímať kreditné rozhodnutia s cieľom zlepšiť ich schopnosť predávať na domácom aj exportnom trhu. V roku 2017 spoločnosť Coface zamestnávala ~4 100 ľudí v 100 krajinách a zaznamenala obrat vo výške 1,4 miliardy EUR.

www.coface.com

COFACE SA. je kótovaná na Euronext Paris – Compartment A
ISIN: FR0010667147 / Ticker: COFA

